

ЮГОЗАПАДЕН УНИВЕРСИТЕТ "НЕОФИТ РИЛСКИ"

2700 Благоевград, ул. Иван Михайлов, 66
Tel. + 359 /73/ 8855 01, Fax: + 359 /73/ 8855 16

E-mail: info@swu.bg
<http://www.swu.bg>

Катедра "Туризм" **Информационен пакет ECTS**

Специалност Управление на устойчивия туризъм

Образователно–квалификационна степен: Магистър

Обучението е предназначено за завършили ОКС "бакалавър" / "магистър" в професионално направление 3.9. Туризъм.

Настоящата квалификационна характеристика отразява обхвата и нивото на професионалните знания и умения, които трябва да придобият завършилите магистърска степен, както и областите на тяхната бъдеща професионална реализация.

Настоящата учебна програма е съобразена с изискванията на съвременния пазар на труда в България, както и на пазара на труда в Китай, Киргизстан и Виетнам, базирана на целенасочено проведени национални представителни проучвания в тези три страни по Програма Еразъм+ на ЕС и има за основен цел да отговори на нарастващите потребности от кадри в областта на устойчивия туризъм и устойчивото развитие на туризма. Завършилите магистърската програма по „УПРАВЛЕНИЕ НА УСТОЙЧИВИЯ ТУРИЗЪМ“ получават ключови управленски компетенции в практическото приложение на концепцията за устойчиво развитие на ООН и Европейския съюз, както във всички международни и публични институции и организации, така и във всички предприятия на туристическата индустрия, която желае да приложи тази концепция. Могат да се реализират успешно като мениджъри и други видове управленски персонал в областта на вътрешния и международния туризъм, в научни организации, институции и университети, в администрациите на защитени територии, в администрациите за управление на туристически дестинации и в частни и държавни дружества с предмет на дейност, идентичен с придобитите по време на обучението по специалността компетенции, в институции и организации на публичната администрация на ниво централна и местна власт, както и в международни организации в областта на устойчивото развитие и устойчив туризъм

А. Изисквания към професионалната квалификация и компетенции на завършилите:

Магистърската степен е предназначена да осигури общи и специализирани теоретични знания и практически умения, позволяващи организирането на собствен туристически бизнес и/или изпълнението на висши управленски функции. Ето защо в учебната програма има дисциплини, които изграждат базата от знания, свързани с организацията и технологията на международния туризъм, финансовите инструменти, приложими в международния туризъм, туристическите алианси като най-важни представители на туристическата индустрия и международното сътрудничество като предпоставка за устойчиво развитие на туризма. Особено

внимание се обръща на специални дейности като интелигентни дестинации, управление на отпадъците, екологични стандарти в туризма и дигитализация.

Б. Характеристика на компетентностите на завършилите магистърска програма „УПРАВЛЕНИЕ НА УСТОЙЧИВ ТУРИЗЪМ“:

Характеристики на компетентностите, които ще се усвояват съгласно изискванията на Европейската квалификационна рамка (ЕКР), Националната квалификационна рамка (НКР) и Европейската система за трансфер на кредити (ECTS):

Завършилите ОКС "Магистър", специалност "Управление на устойчивия туризъм" ще притежават следните професионални компетенции в съответствие с ниво 7 от ЕКР, съответно ниво 7 от НКР:

1. Да имат капацитета да използват свободно писмено и говоримо чужди езици при общуване с туристи и представители на бизнес партньори, контрагенти, международни организации и публични институции, осъществяващи националната политика в областта на туризма и регулиращи туристическата дейност като подбират подходящия стил на общуване, лексика и езиков регистър, отразяващ социалното положение и административното и делово ниво на общуване;

2. Да предлагат управленски решения за осигуряване на устойчивост на природни и антропогенни туристически ресурси, както и човешки и културни ресурси в съответствие с характеристиките на организацията и туристическата дестинация, за която или в която работят.

3. Да притежават необходимия капацитет за избор и изпълнение на управленски решения в съответствие и прилагане на международното, европейското и националното законодателство в областта на устойчивото развитие и устойчивото развитие на туризма, както и за прилагане на законодателството за здраве и безопасност при труд, социална сигурност и защита на потребителите в съответствие с концепцията за устойчиво развитие в дейността на организацията.

4. Да има способност самостоятелно да разработва и предлага управленски решения във връзка с ежедневните бизнес операции и дейности в областта на туризма в съответствие с изискванията за прилагане на концепцията за устойчиво развитие и опазване, особено на природните и антропогенни туристически ресурси;

5. Да умее да избира и прилага принципите на устойчивото развитие, устойчивото управление на туризма и бизнес етиката и съществуващото международно, европейско и национално законодателство и регулация в областта на туризма във вътрешните правила и нормативните документи на туристическите организации;

6. Да има капацитет да формира и организира екипи от хора за работа в сферата на преводаческите услуги и в сферата на туризма;

7. Да имат капацитета да управляват по подходящ начин нуждите на потребителите и да избират подходящите начини за тяхното задоволяване в съответствие с продуктите/услугите, предлагани от съответната организация/фирма;

8. Да имат капацитета да координират работата на отделни служители/отдели/подразделения в съответната организация/фирма;

9. Да организират и ръководят провеждането на качествени и количествени изследвания в областта на туризма;

10. Да имат капацитета да управляват връзките с местните общности на местно, общинско и национално ниво;

11. Да имат капацитета да планират, организират, контролират процесите по предлагане и подбор на подходящи идеи за разработване на нови туристически продукти и/или отделни нови услуги и производствени технологии в областта на туризма в съответствие с изискванията на концепцията за устойчиво развитие и устойчиво управление на туризма.

12. Да планира, организира, мотивира и контролира дейностите по извършване на проучвания на туристическите пазари или на публиките на заинтересовани лица и потребители в областта на туризма и устойчивото развитие на туризма.

13. Да притежава капацитет за управление на взаимодействието и взаимоотношенията между заинтересованите страни от функционирането на туристическите организации, независимо дали са бизнес, обществени или неправителствени организации в съответствие с изискванията на концепцията за устойчиво развитие и устойчиво управление. на туризма.

Завършилият магистърска програма специалист притежава специфични познания, свързани със спецификата на дейност на туристическите предприятия, в съответствие с концепцията за устойчиво развитие и опазване на ресурсите и в частност на туристическите ресурси – природни и антропогенни за бъдещите поколения. Специалистът с образователно-квалификационна степен "магистър" от програма "Управление на устойчивия туризъм" притежава знания, умения и компетенции за вземане на управленски решения с висока степен на автономност в управлението на организации от сектор "туризъм", като същевременно спазва с изискванията на концепцията за устойчиво развитие и устойчиво управление в туризма и съответните международни, европейски и национални нормативни документи и практики.

Завършилите магистърска програма „УПРАВЛЕНИЕ НА УСТОЙЧИВИЯ ТУРИЗЪМ” получават специализирано обучение, позволяващо им да работят по Азбуката на Националния класификатор на длъжностите и професиите (2011 г.) като:

1. 4226 / 2003 г. Рецепционисти с общи функции; 2. 1412 / 2003 Управител, ресторант на самообслужване; 3. 1412 / 3004 Управител, сладкарница/кафене; 4. 1412 / 3005 Управител, бар; 5. 1412 / 3006 Управител, ресторант; 6. 1412 / 3007 Управител, стол; - 1412/3008 Управител, приготвяне и доставка на храна (кетъринг); 7. 1412 / 3009 Управител, отдел в ресторант; 8. 1412 / 3011 Съдържание, ресторант; - 1431/3015 Управител, отид; - 1431/3017 Управител, казино; 9. 1431 / 3020 Управител, увеселителни/увеселителни паркове; 10. 1431 / 6021 Началник отдел „Културни дейности“; 11. 1431 / 6022 Началник отдел, отид; 12. 1431 / 6023 Началник отдел, спортна дейност; 13. 1439 / 3001 Управител, пункт за обслужване на населението; 14. 1439 / 3003 Управител, къмпинг; 15. 1439 / 3004 Управител, туристическа агенция; 16. 1439 / 3005 Управител, сервизно бюро; 17. 1439 / 3006 Надзирател, х.; 18. 1411 / 3001 Управител, отдел в хотел; 19. 1411 / 3002 Управител, хотел; 20. 1411 / 3003 Управител, мотел; 21. 1412 / 3001 Управител, заведение за обществено хранене; 22. 1439 / 6007 Началник отдел в туристически агенции; 23. 1439 / 3008 Управител, контакт център; 24. 1439 / 3009 Управител, конферентен център. 25. 2421 / 6001 Експерт, стопанска дейност; 26. 2421 / 6002 Експерт, бизнес развитие; 27. 2421 / 6011 Организатор, стопански дейности; 28. 2421 / 6007 Бизнес консултант; 29. 2421 / 6008 Консултант по управление; 30. 2421 / 6009 Анализатор, ефективност на търговската дейност; 31. 2421 / 5027 Мениджър, проекти; 32. 2421 / 5028 Експерт, продажби; 33. 2422 / 5039 Младши експерт, кметство; 34. 2422 / 5040 Младши експерт; 35. 2422 / 6041 Главен експерт; 36. 2422 / 6046 Старши експерт; 37. 2422 / 6051 Началник сектор, областно звено; 38. 2422 / 6052 Старши инспектор, областно звено; 39. 2422 / 6053 Инспектор, областно звено; 40. 2422 / 6056 Експерт; 41. 2422 / 6084 Експерт, стопанско управление; 42. 2422 / 5089 Изследовател; 43. 2431 / 6001 Анализатор, проучване на пазари; 44. 2431 / 6002 Експерт, маркетинг;

Квалификационната характеристика на специалността "Управление на устойчивия туризъм" за образователно-квалификационна степен "Магистър" с професионална квалификация "Магистър по управление на устойчивия туризъм" е основен документ, който определя разработването на учебния план и учебните програми. Тя е съобразена със Закона за висшето образование, с Наредбата за държавните изисквания за придобиване на ОКС "Магистър", "Бакалавър", "Специалист" и с Правилниците на ЮЗУ "Неофит Рилски".

СТРУКТУРА НА УЧЕБЕН ПЛАН

ОБЛАСТ НА ВИСШЕ ОБРАЗОВАНИЕ: 3. СОЦИАЛНИ, СТОПАНСКИ И ПРАВНИ НАУКИ
ПРОФЕСИОНАЛНО НАПРАВЛЕНИЕ: 3.9. ТУРИЗЪМ
СПЕЦИАЛНОСТ: УПРАВЛЕНИЕ НА УСТОЙЧИВИЯ ТУРИЗЪМ
ОБРАЗОВАТЕЛНО-КВАЛИФИКАЦИОННА СТЕПЕН: МАГИСТЪР
ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ: МАГИСТЪР ПО УПРАВЛЕНИЕ НА УСТОЙЧИВИЯ ТУРИЗЪМ
ФОРМА НА ОБУЧЕНИЕ: РЕДОВНА И ЗАДОЧНА

Първа година			
Първи семестър	ECTS кредити	Втори семестър	ECTS кредити
1. Критични въпроси в развитието и планирането на туризма	5.0	1. Креативност и критично мислене	4.0
2. Управление на влиянията на туризма	5.0	2. Устойчиво развитие и зелена икономика	3.0
3. Управление на екологичните рискове в туризма	5.0	3. Избираема дисциплина	4.0
4. Управление на защитените територии	5.0	4. Избираема дисциплина	4.0
5. Избираема дисциплина	5.0	Държавен изпит или защита на дипломна работа	15.0
6. Избираема дисциплина	5.0		
Избираеми дисциплини (студентите избират една дисциплина от всяка група)		Избираеми дисциплини (студентите избират една дисциплина от всяка група)	
Избираеми дисциплини I група		Избираеми дисциплини III група	
1. Тенденции в развитието на устойчивия туризъм	5.0	1. Смарт дестинации	4.0
2. Инвестиционно проектиране в туризма	5.0	2. Регионално туристическо развитие	4.0
3. Организационно управление	5.0	3. Бизнес проучвания	4.0
4. Управление на отпадъците: принципи и практики	5.0	4. Дигитална икономика и туризъм	4.0
5. Транспорт и климатични промени	5.0	5. Екологични стандарти в туризма	4.0
	Общо 30		Общо 30

ОБЩО ЗА 1 УЧЕБНИ ГОДИНИ: 60 КРЕДИТА

ОПИСАНИЕ УЧЕБНИ ДИСЦИПЛИНИ
Специалност: Управление на устойчивия туризъм
ОКС «Магистър»

КРИТИЧНИ ВЪПРОСИ В РАЗВИТИЕТО И ПЛАНИРАНЕТО НА ТУРИЗМА

ECTS кредити: 5

Форма за проверка на знанията: текущ контрол и изпит

Семестър: 1

Методическо ръководство:

Катедра Туризъм

Стопански факултет

Анотация:

Курсът акцентира върху планирането на туризма на международно, национално, регионално, държавно и местно ниво. Цели да развие разбиране на основните концепции за планиране на туризма за публичния и частния сектор, както и регионалното развитие на туризма, с акцент върху екотуризма и природния туризъм. Целта на дисциплината е да се изследват взаимовръзките между управлението на ресурсите и планирането и развитието на туризма. В края на този курс студентите трябва да могат да: разбират взаимовръзките между управлението на ресурсите и планирането и развитието на туризма; развият разбиране на основните концепции за планиране на туризма за обществения и частния сектор и регионалното развитие на туризма

Съдържание на учебната дисциплина:

Същност и цели на туристическото планиране. Туризмът като система. Туристическа политика и устойчиво развитие. Регионално планиране. Планиране на ниво дестинация. Планиране на туристически обект. Основни заинтересовани страни в туристическото планиране. Управление на посетителите. Инструменти за устойчиво планиране и управление.

Технология за обучение и оценяване

Обучението по учебната дисциплина се извършва под формата на лекции и семинарни упражнения. Дисциплината завършва с изпит. Приоритет в обучението има практическата и самостоятелната работа на студентите. Оценяват се знанията, уменията и компетентността по време на семинарните занятия, при осъществяването на текущия контрол, като от сериозно значение са резултатите, постигнати от поставените задания и тестове.

УПРАВЛЕНИЕ НА ВЛИЯНИЯТА НА ТУРИЗМА

ECTS кредити: 5

Форма за проверка на знанията: текущ контрол и изпит

Семестър: 1

Методическо ръководство:

Катедра Туризъм

Стопански факултет

Анотация:

Учебната се занимава с туризма като глобална индустрия, чиито влияния върху околната среда са видими, но малко проучени. В тази връзка се разглеждат актуалните проблеми на въздействието, което туризма оказва в глобален план върху климата, неговото изменение, замърсяването на океана и пр., както и тези с локални измерения върху застрашени растителни и животински видове в защитени зони. Подбраните теми в съдържанието на дисциплината са базирани на схващанията, че управлението на околната среда е ограничено повече от липсата на приемане на необходимостта от такова, отколкото от липсата на технология; законовите/държавните регулации са по-ефективни от екосертификацията в рамките на индустрията; като индустрия, туризмът може да допринесе за опазването на околната среда чрез осигуряване на политическа и финансова подкрепа от страна на държавата/бизнеса за обществено значими места и обекти. Специално внимание е отделено на възможностите за изграждането на устойчивост срещу изменението на климата в рамките на индустрията, както и за развитието на рекреационна екология и правни и социални рамки за природозащитен туризъм. Целите са студентите да придобият базови знания и практически умения по преподавания материал във връзка с концептуалната рамка за развитие и управление на устойчив туризъм, включително подкрепяща интервенции за гарантиране на ефективно опазване на околната среда и природните ресурси политика, без да се

Седмичен хорариум: 3л + 1су

Вид на изпита: писмен

Седмичен хорариум: 3л + 0су

Вид на изпита: писмен

компрометираща икономическата жизнеспособност и социалното благосъстояние на местните жители в туристическите дестинации.

Съдържание на учебната дисциплина:

Развитие и растеж на туризма. Специфики и общ характер на влиянията. Туристически продукти, базирани на природата: масов туризъм, алтернативен туризъм; консумативни и неконсумативни аспекти на предлагане и потребление. Влияния върху околната среда и управление: във връзка с хотелиерството и дейността на курортите. Влияния върху околната среда и управление: екосертификация. Влияния върху околната среда и управление: климатични промени и индиректни въздействия. Влияния върху околната среда и управление: туризъм в райони с висока консервационна стойност. Управление на туристическите въздействия в защитени територии. Възстановяване и опазване на социално-културното и историческо наследство, включително археологически и природни обекти чрез туризма. Политики за устойчиво развитие. Устойчиви комуникационни практики. Принципи на устойчивия туризъм. Приложни аспекти.

Технология на обучението и оценяване:

Обучението по учебната дисциплина се извършва под формата на лекции. Дисциплината завършва с изпит. Приоритет в обучението има практическата и самостоятелната работа на студентите. Оценяват се знанията, уменията и компетентността при осъществяването на текущия контрол, като от сериозно значение са резултатите, постигнати от поставените задания и тестове.

УПРАВЛЕНИЕ НА ЕКОЛОГИЧНИТЕ РИСКОВЕ В ТУРИЗМА

ECTS кредити: 5

Седмичен хорариум: 3л + 1су

Форма за проверка на знанията: текущ контрол и изпит

Вид на изпита: писмен

Семестър: I

Методическо ръководство:

Катедра Туризъм

Стопански факултет

Анотация:

Различни рискови фактори съпътстват съвременната индустрия на туризма, където несигурността и кризите са постоянна заплаха, а тяхното познаване и възможно управление подsigурява устойчивост, стабилност, защита и дори превенция на човешки живот. Дисциплината „Управление на екологични рискове“ е задължителна за студентите от магистърската програма “Управление на Устойчивия Туризъм” като предоставя специализирана информация за въздействието на екологичните кризи върху туризма. Целта на курса е студентите: (i) да придобият теоретически знания и практическа информация същността на екологичните заплахи; (ii) да познават основните екологични кризи в туризма; (iii) да могат да намират начини и подходи за управление на устойчивото развитие при наличие на екологични кризи. Дисциплина е фундаментална, тъй като предлага специализирано знание и инструментариум от сферата на кризисния мениджмънт за устойчиви действия в периоди на кризи. Курсът има както теоретична, така и практическа насоченост. Целите и задачите е студентите да придобият базови знания и практически умения по преподавания материал и най-вече по отношение на кризисния мениджмънт и възможностите за управление на кризи в устойчивия туризъм.

Съдържание на учебната дисциплина:

Същност и характеристика на видове рискове и кризи в туристическата индустрия. Международни, национални и европейски регулаторни механизми за действие при наличие на екологични рискове за устойчив туризъм. Същност на кризисния мениджмънт в туризма. Възможности за прогнозиране на екологични рискове в устойчивия туризъм. Устойчивия туризъм в периоди на екологични кризи. Икономически, социални и здравни последици върху устойчивия туризъм в периоди на екологични рискове. Анализ на риска и създаване на кризисни екипи за действия при екологични рискове. Подsigуряване на човешките ресурси в периоди на екологични рискове в туризма. Подsigуряване на оперативните ресурси в периоди на екологични рискове в туризма. Уязвимост на малките и средни предприятия в туризма в периоди на екологични кризи. Основни екологични рискове за туризма в Европа. Основни екологични рискове за туризма в Северна и Южна Америка. Основни екологични рискове за туризма в Африка. Основни екологични рискове за туризма в Източна Азия и Пасифика. Основни екологични рискове за туризма в Южна Азия. Основни екологични рискове за туризма в Близкия Изток.

Технология на обучение и оценяване

Обучението по учебната дисциплина се извършва под формата на лекции и семинарни упражнения. Дисциплината завършва с изпит. Приоритет в обучението има практическата и самостоятелната работа на студентите. Оценяват се знанията, уменията и компетентността по време на семинарните занятия, при осъществяването на текущия контрол, като от сериозно значение са резултатите, постигнати от поставените задания и тестове.

УПРАВЛЕНИЕ НА ЗАЩИТЕНИТЕ ТЕРИТОРИИ

ECTS кредити: 5

Форма за проверка на знанията: текущ контрол и изпит

Семестър: 1

Методическо ръководство:

Катедра Туризм

Стопански факултет

Анотация:

Защитените територии са гръбнака на глобалната политика за опазване на околната среда и биоразнообразието. В този курс студентите ще бъдат запознати с ключовите понятия, необходими за разбиране на управлението и политиката на защитените територии на национално и международно ниво. Целта на дисциплината е да се изградят умения за устойчиво управление на защитените територии. В края на този курс студентите ще: 1. Имат критично съзнание за текущите проблеми, свързани със защитените територии и тяхното въздействие върху хората и биоразнообразието; 2. Имат системно разбиране за управлението на защитените територии; 3. Имат задълбочено разбиране за ефективността на управлението на защитените територии и способността систематично и творчески да правят разумни преценки за предимствата и недостатъците на различните подходи за оценка; 4. Се справят с решаването на проблеми, свързани с управлението на защитените територии чрез обединяване на набор от данни. 5. Имат цялостно разбиране на техниките и принципите, които са в основата на дизайна на ефективни и представителни мрежи от защитени територии.

Съдържание на учебната дисциплина:

История на защитените територии. Основни документи и конвенции за опазване на околната среда. Видове защитени територии. Управление и планиране на защитените територии. Икономически аспекти при управлението на защитените територии. Изграждане на мрежа от защитени територии. Защитени територии в България.

Технология на обучение и оценяване

Обучението по учебната дисциплина се извършва под формата на лекции. Дисциплината завършва с изпит. Приоритет в обучението има практическата и самостоятелната работа на студентите. Оценяват се знанията, уменията и компетентността при осъществяването на текущия контрол, като от сериозно значение са резултатите, постигнати от поставените задания и тестове.

ТЕНДЕНЦИИ В РАЗВИТИЕТО НА УСТОЙЧИВИЯ ТУРИЗЪМ

ECTS кредити: 5

Форма за проверка на знанията: текущ контрол и изпит

Семестър: 1

Методическо ръководство:

Катедра Туризм

Стопански факултет

Анотация:

Развитието на съвременния туризъм както в световен, така и в национален мащаб се основават на тенденциите, свързани с устойчивото развитие. Концепцията за устойчивостта, съгласно основните насоки на ООН, Конвенции на ЮНЕСКО и Правилниците на Световната организация по Туризм предписват три цели за развитие на обществото, пряко свързани с туризма: намаляване на бедността, създаване на социална справедливост и опазване на природните ресурси. Дисциплината взема предвид всички насоки, препоръки в политики и предлага обзор на основните направления за екологично, социално, и отговорно към климата поведение в туризма. Профилираната концепцията за „устойчив туризъм“ предлага на студентите в магистърската програма критичен поглед върху съдържанието на туристическите дейности в посока на подчертаване на природната и/или социална/обществена устойчивост (устойчив туризъм, екотуризм, отговорен туризъм, зелен туризъм и др.). Целта на курса е студентите да придобият теоретически знания по отношение на: (i) възможностите за намаляване на негативните намеси в природата и влияния върху околна среда, (ii) дейностите за увеличаване на социалните и икономически ползи за местните общности и (iii) възможностите за ограничаване на отрицателните въздействия върху културата в определена туристическа микро и макродестинация културното наследство и (iv) тенденциите в развитието на нов вид продукт на устойчивия туризъм. Избираемата дисциплина е ориентирана към профилираното обучение студентите от магистърската програма, които желаят да се реализират в сферата на туристическото предлагане на всички форми на немасов туризъм, които култивира уважение към природата и обществото като съблюдават най-новите тенденции в развитието на устойчивия туризъм.

Седмичен хорариум: 3л + 0су

Вид на изпита: писмен

Седмичен хорариум: 3л + 0су

Вид на изпита: писмен

Съдържание на учебната дисциплина:

Международни, национални и европейски регулаторни институции и политики за управление на устойчивия туризъм. Основни насоки в развитието на социалната, екологичната и икономическата същност на устойчивото развитие в туризма. Устойчива конкурентоспособност в туризма. Материално и нематериално наследство и сезонност в парадигмата на устойчивия туризъм. Креативните индустрии в устойчивия туризъм. Нови туристически продукти чрез постоянен, приобщаващ и устойчив икономически растеж. Устойчив смарт туризъм. Устойчив образователен туризъм и музеология. Дигиталност в устойчивия туризъм. Икономически аспекти на устойчивост в туризма. Особенности на устойчивия туризъм и устойчиви дестинации в Европа. Особенности на устойчивия туризъм и устойчиви дестинации Северна и Южна Америка. Особенности на устойчивия туризъм в Африка. Устойчив туризъм за намаляване на бедността. Особенности на устойчивия туризъм в Източна Азия и Пасифика. Особенности на устойчивия туризъм в Южна Азия. Особенности на устойчивия туризъм в Близкия Изток.

Технология на обучението и оценяване:

Обучението по учебната дисциплина се извършва под формата на лекции. Дисциплината завършва с изпит. Приоритет в обучението има практическата и самостоятелната работа на студентите. Оценяват се знанията, уменията и компетентността при осъществяването на текущия контрол, като от сериозно значение са резултатите, постигнати от поставените задания и тестове.

ИНВЕСТИЦИОННО ПРОЕКТИРАНЕ В ТУРИЗМА**ECTS кредити: 5****Форма за проверка на знанията:** текущ контрол и изпит**Семестър: 1****Методическо ръководство:**

Катедра Туризъм

Стопански факултет

Анотация:

Дисциплината изхожда важността на последователната национална програма за инвестициите в туристическата индустрия. Целта на дисциплината е да предложи същността на най-добрите програми за инвестиционно проектиране в туризма и в частност да ги запознае със следните особености: 1) индикативни програми за инвестиции, 2) прогнозиране на интереса към инвестициите в българския туризъм, 3) особености на инвестиционното проектиране спрямо инфраструктурата на българския туризъм, 4) възможности за възвръщаемост на инвестициите и 5) атрактивно географско и административно разпределение на инвестициите в туризма в България. В края на курса студентите придобиват знания за сложната система от взаимовръзки между частните и националните действия за постигане на синхронизиране между индивидуални инвеститори, публично-частни партньорства и национални мерки за инвестиционно проектиране в туризма. Целите и задачите е студентите да придобият базови знания и практически умения по преподавания материал и най-вече по отношение на инвестиционното планиране и възможностите за устойчиви инвестиции в индустрията на българския туризъм.

Съдържание на учебната дисциплина:

Същност и характеристика на инвестициите в туризма. Международни, национални и европейски възможности за инвестиционно проектиране в туризма. Концентриране на инвестициите в българския туризъм. Икономически, социални и културни аспекти на инвестиционното проектиране в българския туризъм. Основни рискови фактори в инвестиционното проектиране. Мониторинг на инвестиционното проектиране. Инвестиционни проекти в Северозападен район: Експозиционен център Видин и База за моторни спортове в Челопеч. Инвестиционни проекти в Северен централен район: курортен комплекс (яз. Пчелин), ски-курорт Трявна, курортен комплекс Узана. Инвестиционни проекти в Североизточен район: СПА и плувен комплекс във Варна, Конен парк Виница, База за калолечение и СПА център в Шабла. Инвестиционни проекти в Югоизточен район: Балнео-реhabилитационен комплекс в Бургас, Рекреационен комплекс в Бургас, Реконструкция на Сливенските минерални бани. Инвестиционни проекти в Южен централен район: Реконструкция на Старозагорските бани, Голф-комплекс, Експо-център до Перперикон. Инвестиционни проекти в Югозападен район: Аквапарк до Соф ия, Реконструкция на Баните Овча купел и Горна баня, Ски-курорт в близост до Дупница, Експо-бизнес център в близост до Благоевград, Спортна база и хотелски комплекс в близост до Благоевград. Възможности за специфични инвестиции в туризма. Приоритети на публично-частни партньорства за инвестиции в туризма. Инвестиции в образованието по туризъм. Добри практики на инвестиционно проектиране в националния, европейския и световния устойчив туризъм. Зелени инвестиции в туризма.

Технология на обучението и оценяване:**Седмичен хорариум: 3л + 0су****Вид на изпита: писмен**

Обучението по учебната дисциплина се извършва под формата на лекции. Дисциплината завършва с изпит. Приоритет в обучението има практическата и самостоятелната работа на студентите. Оценяват се знанията, уменията и компетентността при осъществяването на текущия контрол, като от сериозно значение са резултатите, постигнати от поставените задания и тестове.

ОРГАНИЗАЦИОННО УПРАВЛЕНИЕ

ECTS кредити: 5

Форма за проверка на знанията: текущ контрол и изпит

Семестър: 1

Методическо ръководство:

Катедра Туризъм

Стопански факултет

Анотация:

Студентите се запознават със съвременните практически подходи и инструменти за управление на организациите. В процеса на обучение те получават информация за управлението на хората в организациите, организационните практики, структури и процеси. Студентите придобиват знания за спецификата на управлението на хора, групи и екипи, за въпроси, свързани с лидерството, коучинга и менторството, както и за организационни практики като устойчивост и етика, социална корпоративна отговорност и иновации. Целта на учебната дисциплина е студентите да придобият знания за съвременните практики на организационно управление и умения да идентифицират професионалните си интереси и да направят правилен избор за бъдещото си кариерно развитие и мястото си в организационната йерархия. Основните задачи, които следва да бъдат решавани при изпълнението на учебната програма, са свързани с придобиване на знания, умения и компетентности относно съвременните подходи за организационно управление.

Съдържание на учебната дисциплина:

Управлението и организациите в променяща се среда. Управление на хора. Управление на екипи и групи. Лидерство, коучинг и мотивация. Управление на човешките ресурси. Управление на организационната култура. Управление на конфликти. Вземане на решения в организациите. Управление на организационните комуникации. Управление на знанието и обучението. Управление на иновациите и промените. Управление на социалната отговорност. Управление на бюрокрацията. Управление на организационния дизайн. Управление на глобализацията.

Технология на обучението и оценяване:

Обучението по учебната дисциплина се извършва под формата на лекции. Дисциплината завършва с изпит. Приоритет в обучението има практическата и самостоятелната работа на студентите. Оценяват се знанията, уменията и компетентността при осъществяването на текущия контрол, като от сериозно значение са резултатите, постигнати от поставените задания и тестове.

УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДАЦИТЕ: ПРИНЦИПИ И ПРАКТИКИ

ECTS кредити: 5

Форма за проверка на знанията: текущ контрол и изпит

Семестър: 1

Методическо ръководство:

Катедра Туризъм

Стопански факултет

Анотация:

В световен мащаб модерните общества и развитите икономики на 21 век генерират не само повече нови изобретения и продукти, но и все повече отпадъци и по-замърсена околна среда. В борбата срещу отпадъците се очертава глобалната тенденция за намаляване на отпадъците, за което приложение полагат усилия все повече отделни индивиди, модерни движения, частни и публични организации. В рамките на световни, общо европейски, национални политики в областта на околната среда се полагат усилия за подобряване състоянието на околната среда, които същевременно корелират и с принципите на управление в устойчивия туризъм. Дисциплината запознава студентите с проблема за управление на отпадъците в теорията на устойчивото развитие. Курсът има теоретична насоченост като цели представянето на основните понятия и вреди, които резултират от генерираните отпадъци. Предвидени са няколко основни акцента: На първо място е представяне на обобщено разбиране за „екологична криза“. Вторият акцент е върху дискутиране на възможностите, чрез които индивидите и организациите могат да я управляват, най-вече чрез инструментите на устойчивото развитие като цяло, и чрез

Седмичен хорариум: 3л + 0су

Вид на изпита: писмен

управление на отпадъците в частност. Третият акцент е специфично знание за отпадъците и екологичната политика, необходима с цел въвеждане на тяхното устойчиво управление.

Съдържание на учебната дисциплина:

Същност на управление на отпадъците. Същност на екологичната осведоменост и отговорното поведение. Класификация на вредите, причинени от потреблението в туризма като индустрия, замърсяваща околната среда и генерираща отпадъци. Понятието за отпадъци. Политики за опазване на околната среда чрез устойчиво управление на отпадъците. Човешкият фактор при регулирането на околната среда по отношение на отпадъците. Чиста среда, зелена икономика, зелено злато в туризма. Обработка на отпадъци. Система за управление на отпадъците. Твърди битови отпадъци /ТБО/. Техники и технологии за третиране на ТБО. Политики за разделно събиране на отпадъци. Възникване на политики за управление на отпадъците чрез разделно събиране. Добри практики. Термични методи за третиране на твърди отпадъци. Биотехнологично третиране на твърди битови отпадъци. Изхвърляне на отпадъци. Примери в градска среда, примери от организациите. Политики за управление на отпадъците в хотелите. Мониторинг на отпадните продукти. Управление на отпадъците чрез въвеждане на План за прилагане на осигуряване на качеството (QAIP). Депониране и биологично компостиране на отпадъци. Опасни отпадъци. Износ на отпадъци. Методи за третиране на отпадъци. Преглед на внос и износ на отпадъците в Европа и от Европа. Годишно количество генерирани отпадъци от домакинствата в България. Генериране на отпадъци от производствени и обслужващи дейности. Рециклиране на отпадъци. Изгаряне на отпадъци за горива. Метанова ферментация на органични отпадъци. Обработване и обезвреждане на опасни отпадъци. Съоръжения.

Технология на обучението и оценяване:

Обучението по учебната дисциплина се извършва под формата на лекции. Дисциплината завършва с изпит. Приоритет в обучението има практическата и самостоятелната работа на студентите. Оценяват се знанията, уменията и компетентността при осъществяването на текущия контрол, като от сериозно значение са резултатите, постигнати от поставените задания и тестове.

ТРАНСПОРТ И КЛИМАТИЧНИ ПРОМЕНИ

ECTS кредити: 5

Форма за проверка на знанията: текущ контрол и изпит

Семестър: 1

Методическо ръководство:

Катедра Туризм

Стопански факултет

Анотация:

Учебната дисциплина преподава знания и способства студентите да могат да преосмислят възможностите настоящите системи за мобилност да взаимодействат с променящия се климат. Чрез критично отразяване на социалните и екологични последици от системите за мобилност, които намаляват емисиите на CO₂, като същевременно стават адаптивни и устойчиви на заплахи за околната среда, студентите се запознават с процесите на изменението на климата и на съпътстващите го тенденции при транспорта. Със съдействието на експерти от практиката се разглеждат теми като градски и пътувания на дълги разстояния, стратегии за устойчива и адаптивна градска среда. Специално внимание е отделено на въздействието на политиката и финансите при постигането на стратегическите цели в сферата на транспорта с оглед на промените в климата. Целите са студентите: да разширят разбиранията си за градската мобилност, пътуването на дълги разстояния и адаптирането към изменението на климата в транспортния и туристическия сектор; да формират критично отношение към икономически, политически, социални и финансови последици от изменението на климата върху глобалните транспортни системи; да развият по-добро разбиране на връзките между транспорта, устойчивото развитие и изменението на климата.

Съдържание на учебната дисциплина:

Цивилизационни въпроси във връзка с промяната на климата. Глобалното затопляне: Научен преглед. Еволюционен активизъм. Градска мобилност: теоретичен подход и практически стратегии. Пътуване на хора и стоки на дълги разстояния: критичен анализ на текущите тенденции в авиацията, корабоплаването и автомобилния товарен транспорт. Устойчив транспорт: теоретични аспекти на адаптирането и устойчивостта към изменението на климата в рамките на транспортния сектор, илюстрирани с конкретни примери за градска устойчивост. Адаптация и политически и финансови последици от изменението на климата за транспорта: анализ на финансовите и политическите фактори, предизвикани от изменението на климата, и влиянията им върху транспортния сектор. Проследяване на тенденциите във време на промяна: Необходимостта от радикални действия към устойчива декарбонизация на транспорта. Променливост на климата и промяна: Наблюдавани и прогнозираны тенденции. Анализирание на бъдещи

въздействия върху климата. Безопасност и операции при наземен транспорт. Въздействие на глобалното изменение на климата върху водния транспорт. Времето и авиацията: Как времето влияе върху безопасността и работата на летищата и авиацията .

Технология на обучението и оценяване:

Обучението по учебната дисциплина се извършва под формата на лекции. Дисциплината завършва с изпит. Приоритет в обучението има практическата и самостоятелната работа на студентите. Оценяват се знанията, уменията и компетентността при осъществяването на текущия контрол, като от сериозно значение са резултатите, постигнати от поставените задания и тестове.

КРЕАТИВНОСТ И КРИТИЧНО МИСЛЕНЕ

ECTS кредити: 4

Седмичен хорариум: 4л + 0су

Форма за проверка на знанията: текущ контрол и изпит

Вид на изпита: писмен

Семестър: 2

Методическо ръководство:

Катедра Туризм

Стопански факултет

Анотация:

Учебната дисциплина преподава знания и способства студентите да могат да прилагат в работата си умения за критично мислене (включително и в бъдеще на работното място), така че да могат да изясняват концепции и да оценяват знания, както и да идентифицират истинността на източниците, с които боравят. Развитието на конкретни умения за творческо мислене стимулира генерирането на идеи, изследването на нови възможности и решаването на проблеми по нови начини, както индивидуално, така и с екипи. Насочеността на курса от лекции в дисциплината е ориентирана към съвременните условия на работа, при които фокусът е поставен върху иновативните решения. Упражняването на умения за критично и творческо мислене е жизненоважно за създаването на конкурентни оферти и за постигането на отлични постижения при постигане на предимства за туристическата организация чрез иновативни услуги и продукти. Специално внимание е отделено на възможностите за развитие на уменията за критично и творческо мислене, така че те да се проявяват спонтанно, когато е необходимо. Целите са студентите да формират умения за критично и творческо решаване на проблеми както на работното място, така и в ежедневни ситуации. Развитието на критично и творческо мислене способства постигането на по-добри резултати при изпълнението на професионалните ангажименти и в ръководенето на другите.

Съдържание на учебната дисциплина:

Изучаване на процеса на "мислене": Дефиниране на проблем и отделяне на фактите от убежденията и мнението. Евристиката като способ за намиране на решения. Емоции и когнитивни пристрастия, които влияят на мисленето. Разбиране на източниците на вдъхновение за творческо мислене и значението на перспективата при предефинирането на проблема. Критично мислене. Същност на критичното мислене. Идентифициране и поддържане перспективи, боравене с факти, слушане и разбиране. Формиране на преценки. Рационалност и минимизиране на емоциите. Креативно мислене. За природата на креативното. Дефиниране и предефиниране на проблеми. Развитието на уменията за идея, илюстрация, рефлексия, задаване на добри въпроси и повтарящо се преразглеждане на процеса на проблем/решение. Комбиниране на творческо и критично мислене в процеса на решаване на проблеми. Целева публика. Приложение на метода Осбърн-Парнс за творческо решаване на проблеми (Creative Problem Solving). Развитие на умения с използване на проблеми, базирани на сценарии от реалния живот за практическо приложение. Генериране на потенциални решения. Методи за оценка на решения. Техники за преодоляване на идейни блокери. Умението да се говори добре – езикът като изразно средство. Структуриране на презентация или реч. Разрешаване на конфликти.

Технология на обучението и оценяване:

Обучението по учебната дисциплина се извършва под формата на лекции. Дисциплината завършва с изпит. Приоритет в обучението има практическата и самостоятелната работа на студентите. Оценяват се знанията, уменията и компетентността при осъществяването на текущия контрол, като от сериозно значение са резултатите, постигнати от поставените задания и тестове.

УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ И ЗЕЛЕНА ИКОНОМИКА

ECTS кредити: 3

Седмичен хорариум: 3л + 0су

Форма за проверка на знанията: текущ контрол и изпит

Вид на изпита: писмен

Семестър: 2

Методическо ръководство:

Катедра Туризм
Стопански факултет

Анотация:

Дисциплината предлага на студентите целенасочени знания относно интегративната рамка, в която все по-тясно си взаимодействат зелената икономика и устойчивия туризъм. Насочеността на курса е подчинена на определящия постулат на Световната организация по туризъм (UNWTO), че туризмът в зелената икономика се отнася до всички туристически дейности, които могат да бъдат създадени или поддържани за неопределено време в техния *социален, икономически, културен и екологичен* контекст. Предлаганата дисциплина поставя акцент точно върху нарастващата роля и потенциалните възможности пред туристическата индустрия в обхвата на тези четири аспекта и основни принципи на зелената икономика, от една страна, и на устойчивото развитие – от друга. Дисциплината е фундаментална, тъй като предлага специализирано знание и инструментариум от сферата на зелената икономика и допълва обема от знания за управление на устойчивия туризъм, придобити в останалите основни дисциплини в магистърската програма.

Съдържание на учебната дисциплина:

Същност и принципи на зелената икономика и приложението ѝ в туристическата индустрия. Международни, национални и европейски механизми за прилагане на зелената икономика в туризма. Секторни политики за „зелени иновации“. Имплементация на устойчивото развитие чрез зелена икономика в туризма. Зелената сделка и синята икономика в туризма. Възможности за приложение на зелената икономика в ресторантьорството. Зелени практики в пътуванията, отговорно пътуване. Икономически, социални и здравни последици от „зелени“ практики в туризма. Анализ на риска и създаване на „зелени практики“ в туризма. Подсигуряване на „зелени работни места“ в туризма. Същност на зелената икономика в хотелиерството. Развитие на „Зеленото хотелиерство“. Управление на зелените площи. Зелена икономика чрез енергоспестяване, намаляване на въглеродни емисии, потребление на енергия, услуги и верига за доставки. Зелени материали в интериорите. Зелени политики: алтернативен и устойчив транспорт в туризма, мониторинг на потреблението на водата. „Зелено мислене“ и отговорен туризъм. Зелени марки в туризма. Тенденции за развитие на пътната карта към зелена икономика в туризма. Основни зелени призови в туризма, зелени маркировки и етикети. Предприемаческата култура за развитие на „зелен бизнес“ в туризма. Устойчиви практики в превръщането на туризма в модерен сектор за зелена икономика.

Технология на обучението и оценяване:

Обучението по учебната дисциплина се извършва под формата на лекции. Дисциплината завършва с изпит. Приоритет в обучението има практическата и самостоятелната работа на студентите. Оценяват се знанията, уменията и компетентността при осъществяването на текущия контрол, като от сериозно значение са резултатите, постигнати от поставените задания и тестове.

СМАРТ ДЕСТИНАЦИИ

ECTS кредити: 4

Форма за проверка на знанията: текущ контрол и изпит

Семестър: 2

Методическо ръководство:

Катедра Туризм

Стопански факултет

Анотация:

Лекционният курс е насочен към усвояване на основните теоретични постановки и апробирането им в реална среда. Специално внимание се отделя на теорията и добрите практики в сферата на интелигентния туризъм като много съществено и изключително актуално направление за удовлетворяване потребностите на все по-взискателния съвременен турист. Основание за въвеждането на учебната дисциплина е фактът, че съвременният туризъм не просто е обвързан с технологиите – те вече са в неговия „генетичен“ код. Свободен достъп до информация за всевъзможни дестинации, онлайн резервации за хотели и веб чекиране за полети, както и много, много други – последните две десетилетия от развитието на интернет поднесоха невиджани досега възможности за потребителите, разполагайки безчет услуги „на върха на пръстите им“ в буквален смисъл. Целта на учебната дисциплина е да запознае студентите с възникването, развитието и същността на смарт туризма, да им даде ясна представа, да изясни особеностите на смарт дестинациите и тяхната конкурентно предимство на туристическия пазар.

Съдържание на учебната дисциплина:

Същност и особености на понятието смарт туризъм. Исторически преглед на смарт туризма. Предпоставки и фактори за развитие на смарт туризма. Роля и място на технологиите в смарт туризма.

Седмичен хорариум: 3л + 1су

Вид на изпита: писмен

Смарт дестинации. Смарт музеи. Смарт хотели. Добри практики и успешни модели. Тенденции за развитие на смарт технологиите. Смарт градове.

Технология на обучението и оценяване:

Обучението по учебната дисциплина се извършва под формата на лекции и семинарни упражнения. Дисциплината завършва с изпит. Приоритет в обучението има практическата и самостоятелната работа на студентите. Оценяват се знанията, уменията и компетентността по време на семинарните занятия, при осъществяването на текущия контрол, като от сериозно значение са резултатите, постигнати от поставените задания и тестове.

РЕГИОНАЛНО ТУРИСТИЧЕСКО РАЗВИТИЕ

ECTS кредити: 4

Форма за проверка на знанията: текущ контрол и изпит

Семестър: 2

Методическо ръководство:

Катедра Туризъм

Стопански факултет

Анотация:

Курсът има за цел да даде познания на студентите в областта на теорията и практиката на развитието на туризма в отделните региони в България. Студентите ще се запознаят с туристическото райониране на страната и конкретните реално приложими проекти-национални и европейски, предвид финансовите инструменти за подкрепа на регионалното туристическо развитие в България. Ще бъдат представени условията и факторите за регионалното туристическо развитие, както и международният опит по прилагане на нормативни документи относно регионалното развитие в туризма на основата на избрани страни, както и вариантите за прилагане на добри практики, чрез съдействието на структурите на централна и местна власт. Целите и задачите са студентите да придобият базови знания и практически умения по преподавания материал и най-вече за социалното и икономическо значение на регионалното туристическо развитие, стратегическото планиране, нормативната уредба, състоянието и тенденциите за регионално развитие в туризма, включително и международните добри практики.

Съдържание на учебната дисциплина:

Региони в България. Социално-икономически профили – I част. Създаване на туристически продукт на региона. Региони в България. Социално-икономически профили – II част. Специализирани туристически региони и тенденции за развитие. Нормативна уредба на България за регионалното развитие в туризма. Държавни политики и стратегии за регионално развитие в туризма. Стратегическо планиране. Национална стратегия за регионално развитие. Национална концепция за пространствено развитие. Алманах на регионите. Анализ на пазара. Роля на бранда в регионалното туристическо развитие. Конкуrentно предимство. Профил на конкурентите. Основни познания за изготвяне на план за регионално туристическо развитие. Документи за изпълнение на регионалните планове за устойчиво развитие на районите. Финансиране на регионални проекти в туризма. Маркетингова и комуникационна политика. Екскурзоводска и анимационна дейност на регионално ниво. Туристически сдружения на регионално ниво. Същност, цели, дейност. Други заинтересовани страни от регионалното туристическо развитие. Политика на ЕС за регионалното развитие и кохезионната политика. Регионални власти на Съвета на Европа и Комитета на регионите на ЕС. Доброто управление и местното самоуправление - Документи на Съвета на Европа. Регионално туристическо развитие и добри практики на международно ниво.

Технология на обучението и оценяване:

Обучението по учебната дисциплина се извършва под формата на лекции и семинарни упражнения. Дисциплината завършва с изпит. Приоритет в обучението има практическата и самостоятелната работа на студентите. Оценяват се знанията, уменията и компетентността по време на семинарните занятия, при осъществяването на текущия контрол, като от сериозно значение са резултатите, постигнати от поставените задания и тестове.

БИЗНЕС ПРОУЧВАНИЯ

ECTS кредити: 4

Форма за проверка на знанията: текущ контрол и изпит

Семестър: 2

Методическо ръководство:

Катедра Туризъм

Стопански факултет

Седмичен хорариум: 3л + 1су

Вид на изпита: писмен

Анотация:

Управление на знанието в организациите, в това число и в индустрията на туризма, играе решаващо значение за тяхното устойчиво развитие, а съществена роля в тези процеси имат целенасочените бизнес проучвания, които осигуряват координация между, чрез които всяко предприятие се стреми да постигне конкурентно предимство като да отговори на най-актуалните тенденции на пазара и задоволи своите целеви показатели. Курсът е избираем, но актуален и необходим, тъй като въпреки обширните и достъпни инструменти за управление на организационните управленски процеси, познаването на видовете бизнес проучвания все още е знание, което не всички специалисти и предприемачи в туризма познават добре. Дисциплината е предназначена за студентите в магистърската програма „Управление на устойчивия туризъм“ и насочва тяхното внимание към видовете бизнес изследвания като предоставя специфични знания в няколко основни сфери: (i) еволюция на бизнес проучванията, (ii) диференцирани бизнес проучвания, (iii) анализиране на резултати от бизнес проучвания и (iv) възможности за подобряване на бизнес процесите чрез бизнес проучванията. Избираемата дисциплина е ориентирана към профилираното обучение студентите от магистърската програма, които желаят да се реализират в сферата на туристическото предлагане на всички форми на немасов туризъм, които култивира уважение към природата и обществото като съблюдават най-новите тенденции в развитието на устойчивия туризъм.

Съдържание на учебната дисциплина:

Същност и специфика на бизнес проучванията. Проблем, обект и основни изследователски въпроси на проучването. Основни принципи на бизнес проучванията (обективност, конкретност, комплексност, интерактивност). Видове бизнес проучвания според обекта и обхвата. Описателни и аналитични бизнес проучвания. Концептуални и емпирични бизнес проучвания. Диагностика на пазара и определяне на целевата извадка на проучването. Основни методи. Проучвания на бизнес конкуренти. Конкурентни проучвания в туризма. Бизнес проучвания за установяване на релевантни маркетинговите политики за туристическата дейност. Бизнес проучване на туристически пазари. Бизнес проучване на потребителите на туристически продукти. Хоризонтални и вертикални бизнес проучвания. B2B. B2C. Бизнес проучвания чрез първични данни. Бизнес проучвания чрез фокус групи. Бизнес проучвания чрез анкетни карти. Бизнес проучвания чрез вторични данни. Експериментални бизнес проучвания. Бизнес проучване за създаване на бизнес идея. Инструменти за бизнес проучвания. Социалните мрежи и новите възможности за бизнес проучвания.

Технология на обучението и оценяване:

Обучението по учебната дисциплина се извършва под формата на лекции и семинарни упражнения. Дисциплината завършва с изпит. Приоритет в обучението има практическата и самостоятелната работа на студентите. Оценяват се знанията, уменията и компетентността по време на семинарните занятия, при осъществяването на текущия контрол, като от сериозно значение са резултатите, постигнати от поставените задания и тестове.

ДИГИТАЛНА ИКОНОМИКА И ТУРИЗЪМ**ECTS кредити: 4****Форма за проверка на знанията:** текущ контрол и изпит**Семестър: 2****Методическо ръководство:**

Катедра Туризъм

Стопански факултет

Анотация:

Насочеността на програмата е свързана с глобализацията и дигитализация на икономиката и обществото, което налага необходимостта от нов поглед върху развитието на туризма. Обучението по дисциплината цели формирането на базови знания за радикалната промяна във функционирането на икономиките и политико-икономическите системи в условията на новите реалности на дигиталната икономика. Същевременно се формират познания, основни компетенции и способности за работа в конкретни направления на дигитализацията - в търговията, финансите, държавното управление, маркетинга, както и в рамките на европейския и международен дигитален пазар. Приоритетно внимание се обръща на разглеждането на добри практики в сферата на дигиталната икономика и управление на туризма. Обучението има силно изразен интердисциплинарен характер, което отразява комплексността и спецификата на отрасъла туризъм като стопанска и социална дейност. Целта на учебната дисциплина е студентите да усвоят иновативни и съвременни знания и умения, свързани с потребностите и изискванията на пазара на труда, цифровизацията и трансформацията в сектора на туризма. Цели се подготвят на специалисти по икономика и управление на туризма, които да притежават

Седмичен хорариум: 3л + 1су**Вид на изпита:** писмен

компетенции, способности и уменията да работят и да се налагат като водещи специалисти в условията на динамично променяща се бизнес и дигитална пазарна среда.

Съдържание на учебната дисциплина:

Глобално информационно общество. Дигиталната икономика – произход, същност и характеристика. Държавното регулиране в условията на дигиталната икономика. Човешкият капитал в дигиталната икономика. Маркетинг на взаимоотношенията (CRM) и аналитични инструменти на дигиталния маркетинг. Интегрирани маркетингови комуникации и геймификация в дигиталния маркетинг. Дигитална трансформация в туризма. Е-туризъм и управление на туристическа дестинация. Информационни и управленски системи в туризма. Предприемачество и проектно управление в туризма. Международен туризъм – иновации и развитие. Туристическа анимация и дигитализиране на преживяванията.

Технология на обучението и оценяване:

Обучението по учебната дисциплина се извършва под формата на лекции и семинарни упражнения. Дисциплината завършва с изпит. Приоритет в обучението има практическата и самостоятелната работа на студентите. Оценяват се знанията, уменията и компетентността по време на семинарните занятия, при осъществяването на текущия контрол, като от сериозно значение са резултатите, постигнати от поставените задания и тестове.

ЕКОЛОГИЧНИ СТАНДАРТИ В ТУРИЗМА

ECTS кредити: 4

Седмичен хорариум: 3л + 1су

Форма за проверка на знанията: текущ контрол и изпит

Вид на изпита: писмен

Семестър: 2

Методическо ръководство:

Катедра Туризъм

Стопански факултет

Анотация:

Учебната дисциплина е ориентирана към въпросите на международната стандартизация, като поставя акцент върху екологичните стандарти и тяхното значение за туризма. Теоретичният материал се представя във връзка с Целите за устойчивото развитие (SDG) и опазването на околната среда. Посоката е насочена към подходите, които индустрията на туризма може да използва за справяне с глобални предизвикателства като изменението на климата, замърсяването на пластмасите и въздуха. Специално внимание е отделено на еко сертификацията в различните държави и възможностите за опознаване на стратегията ISO 2030, както и на съвкупността от стандарти, приложими към туризма и опазването на околната среда. Разглеждат се Кодекса на Световната туристическа организация (СТО) за добри практики за изготвяне, приемане и прилагане на стандарти и принципите за разработване на международни стандарти или т.нар. „Шест принципа“, договорени от Комитета на СТО за технически бариери пред търговията (ТБТ) през 2000 г. Целите са свързани със запознаване на студентите с необходимите знания за сертификацията и нейното приложение в сферата на туризма и преди всичко за осигуряване на устойчивост на осъществяваната туристическа дейност в сферата на хотелиерството, ресторантьорството, туроператорската и агентска дейност и туристическите дестинации при съблюдаване на установените политики.

Съдържание на учебната дисциплина:

Политики за устойчиво развитие. Социално-културни, екологични, управленски и икономически аспекти на туризма. Международна стандартизация, която работи за околната среда. Принципи за разработване на международни стандарти, ръководства и препоръки. Връзки и зависимости, тенденции при зеленото консуматорство и зеленото етикетирание. Рискова култура и еко стандарти (*Risk culture and eco-standards*). Рамкиращи стратегии. Управление на корпоративната устойчивост. От линейна към кръгова икономика. Анализ и управление на заинтересованите страни. Устойчиво управление на веригата за доставки. Ключови бизнес модели за устойчивост. Зелено управление и зелен маркетинг.

Технология на обучението и оценяване:

Обучението по учебната дисциплина се извършва под формата на лекции и семинарни упражнения. Дисциплината завършва с изпит. Приоритет в обучението има практическата и самостоятелната работа на студентите. Оценяват се знанията, уменията и компетентността по време на семинарните занятия, при осъществяването на текущия контрол, като от сериозно значение са резултатите, постигнати от поставените задания и тестове.